

CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ ÉRETTSÉGI VIZSGA

A Célnyelvi civilizáció részletes érettségi vizsgakövetelményeiről szóló rendelkezések kizárólag az angol, a francia, a német, az olasz, az orosz, a spanyol és a szlovák célnyelvi civilizáció érettségi vizsgára vonatkoznak.

I. RÉSZLETES ÉRETTSÉGI VIZSGAKÖVETELMÉNYEK

A) KOMPETENCIÁK

1. Ismeretszerzés célnyelven

A vizsgázó legyen képes a célnyelven megadott forrásokból (írott vagy audiovizuális források, táblázatok, képek) információkat gyűjteni. A megszerzett ismereteket tudja rendszerezni, értelmezni. Különböző típusú forrásokból származó információkat legyen képes összevetni. Tudja egy, a mindennapi életből származó célnyelvi forrás lényegét kiemelni, abból rövid tartalmi összefoglalót készíteni.

A források segítségével legyen képes a célnyelvi országokban élő emberek gondolkodásmódjára, szokásaira, életmódjára vonatkozó ismereteket gyűjteni, a magyar kultúrától való eltéréseket, azzal való hasonlóságokat felfedezni, megérteni.

2. Kritikai gondolkodás

Ismerje fel a vizsgázó a célnyelvi ország/ok hazánkétól eltérő sajátosságait, tudjon tényeket és véleményeket megkülönböztetni, a tanult ismeretek kapcsán kérdéseket önállóan megfogalmazni, következtetéseket levonni. Ismerje fel a kultúrák és értékrendek közötti különbségeket. Vegye észre, tudja megfogalmazni, összehasonlítani a társadalmi, erkölcsi problémákat.

3. Kommunikáció és problémamegoldás célnyelven

A vizsgázó legyen képes 10-15 percben a témáját célnyelven életszerűen, szabad előadásban bemutatni – különböző források alapján, megadott vagy önállóan kidolgozott szempontok szerint. Tudjon önálló, tárgyilagos véleményt alkotni, a szubjektív és objektív érvelés között különbséget tenni. Emelt szinten véleményét, a tanult témakör kapcsán, írásban is tudja kifejezni. Tudjon eltérő véleményeket, problémákat is világosan leírni, következtetéseket levonni.

4. Tájékozódás időben és térben

A vizsgázó legyen képes a célnyelvi ország/ok nagy tájegységeit, történelme, kultúrája szempontjából fontos helyszíneit azonosítani a térképen. Legyen tisztában a földrajzi környezet hatásaival a célnyelvi állam/ok és kultúrák fejlődésére. Tudja időben elhelyezni a célország/ok történelmének, kultúrájának legfontosabb eseményeit, fordulópontjait. Legyen rálátása Magyarországra és a célnyelvi ország/ok történelmének közös pontjaira, a társadalmi és kulturális élet párhuzamos és eltérő jelenségeire.

Legyen képes aktuális eseményeket nagyobb összefüggésbe helyezve értelmezni, bemutatni.

B) TÉMAKÖRÖK

Az emelt szintű követelményeknek részét képezik a középszintű követelmények; viszont elvárás a témák behatóbb, részletesebb ismerete, a véleményalkotás nagyobb önállósága, a szélesebb körű ismeretanyagon, tájékozottságon nyugvó probléma-megoldási készség.

Téma	Középszint	Emelt szint
1. A célnyelvi ország/ok földrajza		
1.1. A célnyelvi országok természetföldrajza		
1.1.1. Fekvés, tájegységek	A célnyelvi ország/ok földrajzi fekvésének, legfontosabb tájegységeinek bemutatása térkép segítségével. Összevetés Magyarország fekvésével, tájegységeivel.	A célnyelvi ország/ok földrajzi fekvésének, legfontosabb tájegységeinek bemutatása vaktérkép segítségével.
1.1.2. Éghajlat, élővilág	A célnyelvi ország/ok éghajlatának, élővilágának rövid jellemzése. Az élővilág néhány hazánktól eltérő sajátossága.	A célnyelvi ország/ok egy éghajlati érdekességének ismertetése.
1.2. Geopolitikai helyzet		
1.2.1. Geopolitikai következmények	A közigazgatási régiók (autonómiák, tartományok, államok) azonosítása térkép segítségével. A népesség eloszlásának területi sajátosságai, ennek természeti, társadalmi, gazdasági okai és következményei.	Geopolitikai következmények felismerése, megfogalmazása.
1.2.2. Nemzetiségek, ki- és bevándorlók	A bevándorlók szerepe az egyes célnyelvi országok népességének alakulásában, valamint a bevándorlás és a bevándorlás korlátozásának okai.	Néhány nemzetiség vagy határokon kívül élő nemzetiségi csoport bemutatása.
1.3. Turisztikai nevezetességek	A célnyelvi ország/ok egy/néhány, idegenforgalom szempontjából fontos régiója, városa.	

2. A célnyelvi ország/ok gazdasága		
2.1. A gazdaság főbb jellemzői	A célnyelvi ország/ok gazdasági helyzete, főbb gazdasági ágazatai; a világ illetve az EU társadalmi-gazdasági rendszerében betöltött szerepe, Magyarországgal fenntartott kapcsolatai. Néhány híres márka, termék, Magyarországon jelen lévő nagyvállalat ismerete.	A különböző vállalati formák súlya, szerepe a célnyelvi ország/okban. Az ország nemzetközi gazdasági kapcsolatai – EU, IMF, WTO, Világbank stb.
2.2. Pénzügyi ismeretek	A célnyelvi ország/ok pénzügyei, fizetőeszköze, pénzhasználati szokások.	Adózás a célnyelvi ország/okban.
2.3. Közlekedés	A közlekedés fő ágazatai; a főbb szárazföldi, vasúti, vízi és légi közlekedési útvonalak, az egyes közlekedési ágak főbb sajátosságainak ismerete.	Főbb közlekedési útvonalak.
2.4. Idegenforgalom	Az idegenforgalom főbb ismérvei a célnyelvi országokban; jelentősége az ország gazdasági életében. Magyarország és a célnyelvi ország/ok turisztikai kapcsolatai.	Az idegenforgalom főbb tendenciái a célnyelvi ország/okban. Magyarország és a célnyelvi ország/ok turisztikai kapcsolatrendszerének változásai és ennek okai.
2.5. Egyéni és társadalmi felelősségvállalás	A fenntartható gazdaság és a fogyasztási szokások, a fogyasztóvédelem kérdései, összehasonlítva az itthoni helyzettel. A környezettudatosság, minőségtudatosság és a fenntarthatóság a mindennapi életben.	
2.6. Munkavállalás	A célnyelvi ország/okban való munkavállalás lehetőségei, esetleges butatói.	Külföldiek magyarországi munkavállalása.

3. Politikai berendezkedés		
3.1. Közigazgatási régiók, államforma, politikai adatok, intézményrendszer	A célnyelvi ország/ok politikai berendezkedése; hasonlóságok és különbségek a célnyelvi ország/ok és Magyarország politikai rendszerében. Alapvető jogok és kötelezettségek; jelentős politikai pártok; a népszavazás szerepe.	Társadalmi, politikai problémák, feszültségek napjainkban.
3.2. Civil társadalom	A civil szervezetek, mozgalmak hagyománya, súlya, jelentősége; egybevetés a magyarországi helyzettel	
4. Társadalmi viszonyok		
4.1. Társadalmi berendezkedés	A célnyelvi ország/ok társadalmi rétegeinek, csoportjainak aktuális helyzete, együttélési formái; az eltérő kultúrák közötti konfliktusok.	A szociális intézményrendszer, egészségügy és társadalombiztosítás jellemzői, megoldásra váró kérdései.
4.2. Problémák	A célnyelvi társadalmakat érintő globális problémák.	
4.3. Oktatás	A célnyelvi ország/ok hagyományos és jelenlegi oktatási rendszere, összehasonlítva a magyar oktatással. A tudás, a műveltség, a munka megbecsülése, helye az erkölcsi értékrendben. Magyar diákok továbbtanulási lehetőségei a célország/okban.	A tudományok, a kutatás-fejlesztés támogatottsága, elismertsége a célország/okban. Külföldi diákok tanulási lehetőségei Magyarországon.
4.4. A vallás és az egyházak szerepe	A lakosság felekezetei szerinti összetétele; egyházi ünnepek, hagyományok; az egyház/ak szerepe a célnyelvi társadalmakban; a fiatalok és a vallás; tolerancia, nyitottság.	
4.5. Köznyelv és dialektusok	Az irodalmi nyelv, a köznyelv és a dialektusok a célnyelvi ország/okban.	A különböző vallási közösségek együttélése a célnyelvi ország/okban.
4.6. Közösségi szolgálat	Önkéntesség, közösségi szolgálat a célnyelvi ország/okban	

5.Hagyományok, szokások, életmód		
5.1. Család	A célnyelvi ország/ok családmmodelljei; aktuális problémák, összevetve a magyarországi helyzettel.	
5.2. Családi ünnepek	Családi ünnepek és népi hagyományok, étkezési szokások, tipikus ételek a célnyelvi ország/okban.	
5.3. Szabadidő eltöltése	Szórakozási, nyaralási és pihenési szokások. Vidéki és városi élet, a fejlődés tendenciái.	A nyaralás, utazás új formái; a szabadidő eltöltésének a hazaitól eltérő módjai. Egészségtudatosság az életmódban. A társadalmi érintkezés és az üzleti etikett szabályai.
6. Környezetvédelem		
6.1. Éghajlatváltozás	A célnyelvi ország/okra jellemző éghajlati változások okai és lehetséges következményei.	
6.2. Környezeti problémák	A célnyelvi ország/okra jellemző környezeti problémák, összevetve a magyarországi helyzettel.	
6.3. Törekvések a környezeti károk enyhítésére		
6.3.1. Energiaforrások	A hagyományos és az alternatív/megújuló energiaforrások használata a célnyelvi ország/okban és hazánkban.	A köz- és a magánszféra hozzáállása az alternatív energiaforrások használatához.
6.3.2. Biogazdálkodás	A biogazdálkodás szerepe a célnyelvi ország/ok mezőgazdaságában és Magyarországon.	A bioélelmiszerek, egyéb biotermékek iránti kereslet a célnyelvi ország/okban és itthon.
6.3.3. Természetvédelem, felelős tájgazdálkodás	Természetvédelem, nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek, tájgazdálkodás a célnyelvi ország/okban és Magyarországon.	A „zöld mozgalmak”, a Natura 2000 a célnyelvi ország/okban és Magyarországon.
7. Tömeg-kommunikáció, média	A sajtószabadság és helyzete a célország/okban. A közszolgálati média nézettsége, elfogadottsága. A célnyelvi ország/ok fontos sajtótermékei, rádiós és televíziós csatornái és internetes fórumai. Az egyéni tájékozódás lehetőségei és buktatói. Reklám.	Az elektronikus tömegkommunikáció a célnyelvi ország/okban. A célnyelvi ország/ok vitakultúrájának megismerése; összehasonlítás a hazai helyzettel. Újságírói etika, reklámetika.

8. Sport	A sport és az egészséges életmód szerepe a mindennapi életben a célnyelvi ország/okban és hazánkban. A célnyelvi ország/ok legnépszerűbb sportágai, kiemelkedő sportolói, olimpikonjai, sporteseményei. Iskolai és szabadidősport.	A célnyelvi ország/okra jellemző problémák a sportban. Új tendenciák, extrém sportok a célnyelvi ország/okban és Magyarországon.
9. Tudományok	A célnyelvi ország/ok kiemelkedő jelentőségű tudósai, feltalálói és találmányaik. Újdonságok a célnyelvi ország/ok tudományos életében.	A célnyelvi ország/okban élt magyar tudósok. Aktuális tudományetikai kérdések.
10. Történelmi ismeretek		
Angol célnyelvi civilizáció	Nagy-Britannia történelmének kezdetei térben és időben. Anglia történelmének 3-4 legfontosabb csomópontja. Az Amerikai Egyesült Államok történelmének 3-4 legfontosabb csomópontja. Anglia és az angol nyelvű országok történelmének kapcsolódási pontjai. <i>(Például: Kossuth Amerikában; magyar emigránsok, magyar tudósok angol nyelvterületen; az angol királyi család kötődése Magyarországhoz.)</i>	Az angol, illetve az egyesült államokbeli identitástudat kialakulása és változásai.
Francia célnyelvi civilizáció	Franciaország történelmének kezdetei térben és időben; találkozási pontok a magyar történelemmel. Franciaország történelmének legfontosabb korszakai. Jellemző társadalmi rétegek, életformák. A francia forradalmak jelentősége. Franciaország a két világháborúban. A 20. század utolsó két évtizedének átalakulásai, változásai. Az EU és a célország viszonya. A jelenkor politikai, társadalmi, kulturális kérdései.	Az első államszerveződések. Nemzettudat, identitástudat kialakulása, illetve változásai.

11. Irodalmi ismeretek		
Angol célnyelvi civilizáció	<p>Az angol irodalom történetének főbb korszakai, néhány kiemelkedő alkotója és alkotása.</p> <p>Egy kortárs irodalmi mű részletes ismerete.</p> <p>Egy-egy kiválasztott brit és amerikai író magyarra lefordított ismert művének és pályájának bemutatása.</p> <p>Példák az angol nyelvű és a magyar irodalom kapcsolódásaira.</p>	<p>Az irodalom és az olvasás helye, szerepe a brit és amerikai mindennapokban.</p> <p>Két-három 20. századi, illetve kortárs alkotó és mű részletes ismerete.</p>
Francia célnyelvi civilizáció	<p>Minden irodalmi korszakból (középkor, reneszánsz, klasszicizmus, romantika, realizmus, modernizmus), továbbá a jelenkor irodalmából legalább 1-3 szerző ismerete, munkásságuk rövid jellemzése, mindegyiküktől legalább 1-3 mű említése.</p> <p>Minden műfajból (színdarab, novella, episztola, regény) legalább 1-1 mű, versből legalább 3, különböző korszakokból származó mű olvasottságot is igazoló elemzése.</p>	<p>Minden irodalmi korszakból (középkor, reneszánsz, klasszicizmus, romantika, realizmus, modernizmus), továbbá a jelenkor irodalmából legalább 2-5 szerző ismerete, munkásságuk rövid jellemzése, mindegyiküktől legalább 2-5 mű említése.</p> <p>Minden műfajból (színdarab, novella, episztola, regény) legalább 2-2 mű, versből legalább 6, különböző szerzőktől és minél több korszakból származó mű olvasottságot is igazoló elemzése.</p> <p>Francia irodalmi díjak, 2-3 díjazott említése.</p> <p>A frankofón országok irodalmából egy-két jelentős alkotó (pl. Simenon, Senghor stb.) megemlézése, műveik műfajának és jellemző témáik megjelölése.</p>

12. Művészeti ismeretek		
Angol célnyelvi civilizáció	<p>Nagy-Britannia művelődéstörténetének legfontosabb korszakai és stílusai. Kiemelkedő alkotók és alkotások az angol és amerikai építészetben, képző- és iparművészetben. A zene- és táncművészet, színház- és filmművészet legjelesebb angol/amerikai képviselői, alkotásai.</p> <p>A londoni National Gallery és a British Museum kiállításainak átfogó bemutatása és néhány ismert alkotás részletesebb elemzése.</p>	<p>A londoni National Gallery, a Tate Gallery és a British Museum világhírű anyagainak ismertetése és néhány híres alkotó kiválasztott műveinek bemutatása. A leghíresebb angol/amerikai kulturális fesztiválok.</p>
Francia célnyelvi civilizáció	<p>Minden művészettörténeti korszakból, valamint a fontosabb modern stílusirányzatokból 1-3 mű vagy művész említése, rövid jellemzése.</p> <p>Legalább 2-3 francia zeneszerző és mindegyikük 1-2 művének megemlézése, zenei stílusuk, illetve műfajuk megjelölésével.</p> <p>A francia és francia nyelvű szonon 2-3 jelentős képviselője, dalaik, stílusuk, témáik rövid jellemzése.</p> <p>A képregény műfaj 2-3 jelentős francia vagy francia nyelvű példája, azok témái, alaphelyzete.</p> <p>A mozi kezdetei, a Lumière-fivérek munkássága.</p> <p>A Cannes-i filmfesztivál.</p>	<p>Minden művészettörténeti korszakból és stílusirányzatból legalább 2-5 művész említése, munkásságuk rövid jellemzése, mindegyiküktől legalább 1-3 műalkotás ismerete.</p> <p>Le Corbusier építészetének rövid jellemzése.</p> <p>A francia és francia nyelvű szonon jelentős képviselőinek említése, dalok stílusának, témáinak rövid jellemzése.</p> <p>A francia könnyűzene új vonásai</p> <p>A francia filmművészet történetének legjelentősebb állomásai: legendás filmek, színészek. A francia Új Hullám rövid jellemzése.</p> <p>A César-díj. A francia film és Hollywood kapcsolata.</p> <p>Egy-két közelmúltban bemutatott francia vagy frankofón film, színházi előadás, kiállítás vagy egyéb kulturális esemény megemlézése.</p> <p>Példák a frankofón országok művészetéből.</p>
13. A célnyelvi ország/ok és Magyarország kapcsolata, aktuális jelenségek	<p>A célnyelvi ország/ok és Magyarország kapcsolatának, viszonyának jelene.</p> <p>A célnyelvi ország/ok aktuális politikai, társadalmi, gazdasági, illetve művészeti eseményei (irodalmi Nobel-díj, EU-hoz való viszony változása stb.).</p>	<p>A célnyelvi ország/ok kulturális intézetének tevékenysége, rendezvényei Magyarországon.</p> <p>Az aktuális magyar vonatkozású események megjelenése a célnyelvi ország/ok médiájában, illetve a célnyelvi ország/ok megjelenése a magyar médiában.</p>